

Реал самарали алмашув курси шарҳи

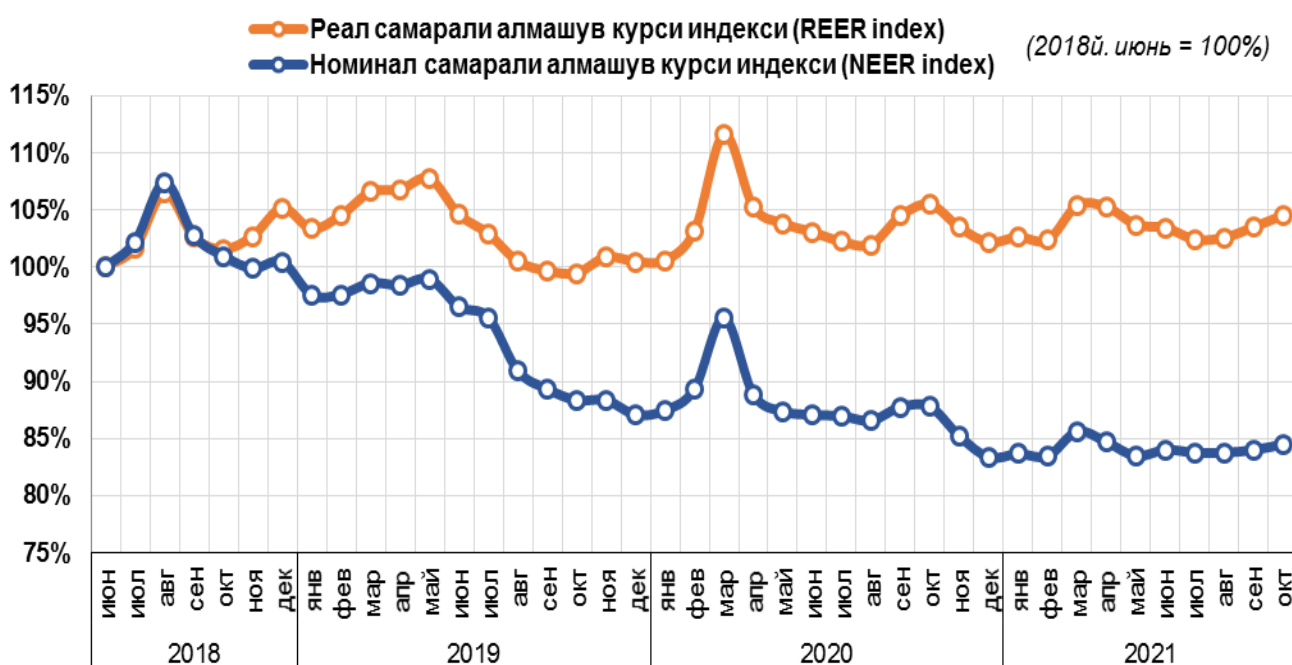
Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
2021 йил октябрь

Реал самарали алмашув курси шарҳи

2021 йил октябрь

2021 йилнинг **октябрь ойида** истеъмол нархлари индексидан фойдаланиш орқали ҳисобланган сўмнинг **реал самарали алмашув курси индекси** сентябрь ойига нисбатан **1 фоизга** мустаҳкамланди (*Жорий йил бошига нисбатан 2,3 фоизга, базавий ой 2018 йилнинг июнига нисбатан 5,0 фоизга кўтарилди*).

Номинал ва реал эффектив алмашув курслари индекси динамикаси

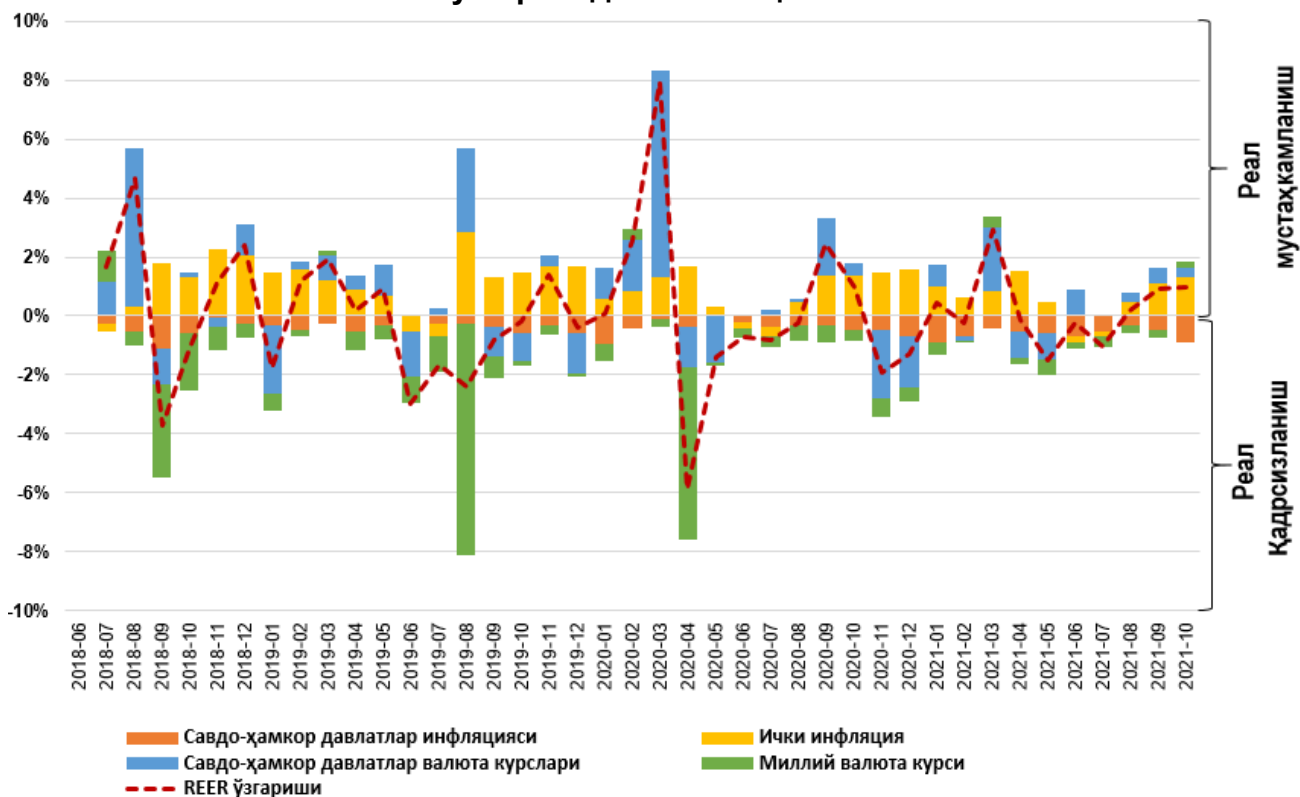
Реал самарали алмашув курсининг бундай ўсиши асосан Ўзбекистонда инфляциянинг савдо ҳамкор давлатлар инфляциясидан **юқорироқ шаклланиши** ва валюта курсларидаги турли йўналишдаги ўзгаришлар билан изоҳланади.

Жорий йилнинг октябрь ойидаги реал самарали алмашув курси индексининг **1 фоизлик** ўсувчи динамикаси таъсир жиҳатдан

оширувчи омиллар: ички инфляция – **1,3 фоиз банд**, савдо-ҳамкор давлатлар валюта курслари – **0,4 фоиз банд** ва сўм алмашув курси – **0,2 фоиз банд**;

пасайтирувчи омиллар: савдо ҳамкор давлатлар инфляцияси – **0,9 фоиз банд**.

Реал самарали алмашув курси (REER) индексининг ўзгариш декомпозицияси

Савдо ҳамкор давлатларнинг **валюта курслари** октябрь ойи давомида АҚШ долларига нисбатан **турлича динамикани намоён этди**:

- Россия рубли **1,5 фоизга** (72,72 дан 71,62 га) қимматлашди. Бунда жаҳон бозорида нефть нархининг бир баррель учун **85 долларигача** ўсиши ҳамда Россия банки томонидан октябрь ойида асосий фоиз ставкани **7,5 фоизгача** ошириши муҳим аҳамият касб этди.
- Қозоғистон тенгеси мазкур ойда нисбатан барқарор шаклланиб, **0,4 фоизга** қадрсизланди.
- Турк лираси **7,4 фоизга** (8,89 дан 9,55 га) қадрсизланди. Бундай кескин ўзгариш мамлакатда инфляциянинг юқори даражада (йиллик 20 фоиз атрофида) сақланиб қолаётган шароитида Туркия марказий банк томонидан асосий ставка **18 фоиздан 16 фоизга** пасайтирилиши ва унинг мустақиллигига бўлган ишончнинг пасайиб бориши билан изоҳланади.
- Хитой юани ушбу ойда нисбатан барқарор даражада шаклланиб, **0,7 фоизга** мустаҳкамланди (6,45 дан 6,40 га). Хитойдан капиталнинг чиқиб кетиш хавфининг пастлиги ва ликвидликни бошқариш нисбатан осонлиги Хитой Марказий банки пул-кредит сиёсатини

ишончли ва кескин ўзгаришларсиз амалга оширишга замин яратмоқда.

Ташқи асосий савдо ҳамкор давлатларнинг деярли барчасида октябрь ойида **инфляция кўрсаткичи юқорилаб бормоқда:**

- Россияда истеъмол нархлари ойлик ҳисобда **1,1 фоизга** ошиб, йиллик **8,13 фоизгача** ўсди. Бунда, озиқ-овқат маҳсулотлари **10,9 фоизга** ҳамда ноозиқ овқат маҳсулотлари **8,2 фоизгача** ошди. Шунингдек, октябрь ойида аҳолининг инфляцион кутилмалари ҳам юқорилашда давом этди. Аҳолининг сезилган инфляцияси **16,3 фоизни** ташкил этган бўлса, кейинги 12 ой учун инфляцион кутилмалари **13,6 фоизгача** кўтарилди.
- Қозоғистонда ойлик инфляция даражаси **0,7 фоизга** кўтарилиб, йиллик ҳисобда **8,9 фоизга** етди. Қозоғистондаги умумий инфляция даражасига импорт маҳсулотлари инфляциясининг таъсири юқори бўлмоқда Шунингдек, ёқилғи маҳсулотлари нархининг ўсиши инфляцияни тезлаштирувчи омиллардан бўлмоқда.

Истеъмол саватида импорт улуши юқори ва асосан Россия ҳиссасига тўғри келганлиги боис Россияда озиқ-овқат маҳсулотларининг 1 фоизга ўсиши Қозоғистонда ҳам мос маҳсулотларининг ўсишининг 1 - 1,5 фоизлик тезлашишига олиб келмоқда.

- Туркияда кузатилди ойлик инфляция кўрсаткичи **2,4 фоизгача** юқорилаб, йиллик ҳисобда деярли **20 фоизга** яқинлашди. Умумий инфляцияга ноозиқ маҳсулотлари, асосан кийим-кечак ва оёқ кийимлар, алкоголь ва тамаки маҳсулотлари нархининг ошиши катта ҳисса кўшди.

Доимий юқори инфляцион кутилмалар, жаҳонда хомашё нархларнинг ўсиши, пул-кредит сиёсатининг юмшатилиши ва заиф лира Туркияда инфляцияни юқори даражада сақланиб қолишига сабаб бўлмоқда.

- Хитойда октябрь ойида истеъмол нархлари **0,7 фоизгача** тезлашиб, йиллик инфляция **1,5 фоиз** бўлди. Бу асосан ноозиқ товарлари нархининг ошиши ва хомашё етказиб беришдаги узилишлар билан изоҳланади.